

Motion till riksdagen 2019/20:1253

av **Carina Ödebrink (S)**

Styrning av nätläkare och digitala vårdtjänster

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reglering av marknaden för nätläkare och digitala vårdcentraler och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den solidariskt finansierade och demokratiskt styrda sjukvården utgår från målet om en jämlik sjukvård som säkerställer en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen där den med störst behov ska ges företräde till vården.

Hälso- och sjukvård är en verksamhet i ständig förändring. Vård och behandlingsmetoder utvecklas, ny teknik och nya läkemedel bidrar till att allt fler kan behandlas och också leva med svåra sjukdomar resten av livet. Den digitala tekniken har en självklar plats när det gäller att utveckla vården och involvera patienterna och deras anhöriga i den egna vården. Det kan bidra till att skapa trygghet och patientdelaktighet och öka patientsäkerhet samt att resurserna används effektivt.

Utvecklingen av olika digitala vårdtjänster har de senaste åren gått snabbt, både i landstingens egen regi och på den privata marknaden genom så kallade nätdoktorer. Digitaliseringen innebär nya möjligheter för sjukvården men också utmaningar och risker som behöver hanteras för att säkerställa en hälso- och sjukvård i enlighet med hälso- och sjukvårdslagens portalparagraf:

- En god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen.
- Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården.

Därför behöver samhället ta ansvar inte bara för att följa utvecklingen utan också för att styra densamma för en trygg och bra vård och ett effektivt resursutnyttjande. Med en

stundtals aggressiv marknadsföring från privata vårdföretag finns uppenbar risk att vårdens resurser nyttjas i strid mot politiskt uppsatta mål där friska patienter, med lindriga åkommor som bäst lämpar sig för egenvård, tränger undan patienter, ofta äldre och multisjuka, som behöver vården mest.

Regeringen har uppmärksammat de problem som finns och behovet av en tydligare styrning av marknaden för nätläkare och digitala vårdcentraler. Utredningen Styrning för en mer jämlik vård kommer lämna sitt slutbetänkande under hösten. Utredningen fick genom tilläggsdirektiv i mars 2018 uppdraget att se över vilken vård som är lämplig att erbjuda över nätet och hur nättjänsterna påverkar principen vård efter behov.

Socialstyrelsen fick i mars 2018 regeringens uppdrag att kartlägga omfattningen och inriktningen på digitala vårdtjänster riktade till patienter. Uppdraget slutredovisades i oktober 2018 där Socialstyrelsen pekar på en rad vägledande principer som bör vara styrande för att vård och behandling ska lämpa sig för digitala vårdtjänster.

Digitala vårdtjänster är också ett av Inspektionen för vård och omsorgs (IVO) prioriterade tillsynsområden 2018–2020. Syftet med denna tillsyn är, förutom att säkerställa patientsäkerheten, att bidra till att vårdgivare som erbjuder digitala vårdtjänster lever upp till lagar och föreskrifter samt utvecklar kvaliteten i verksamheterna.

Primärvården är basen i sjukvården där patienterna ska få vård och behandling utifrån sina individuella behov. Patienten ska känna att vården är trygg och tillgänglig när man behöver den. Digitala verktyg och distanslösningar innebär stora möjligheter för att öka tillgängligheten i hälso- och sjukvården. Det är dock angeläget att det blir en tillgänglighet för alla och bidrar till att skapa en jämlik vård efter behov där vården ges på rätt nivå och där teamarbete och olika yrkeskompetenser tas tillvara.

En forskningsstudie har genomförts av Jönköping Academy for Improvement of Health and Welfare i samarbete med Region Jönköpings län för att granska och analysera digitala vårdmöten med läkare. SKL har tagit initiativ till arbetet och är en del i arbetet för att få till stånd bättre uppföljningar och vetenskapliga utvärderingar av digitala vårdtjänster och deras effekt på hälso- och sjukvårdssystemet.

Även om de digitala vårdtjänsterna är en relativt ny företeelse så har de utvecklats starkt och är, rätt använda, en del i att skapa en jämlik hälso- och sjukvård för hela befolkningen. Det är därför viktigt att den samlade kunskapen och erfarenheten av de digitala vårdtjänsterna tas tillvara och att arbetet som pågår på flera områden blir till styrmedel för ordning och reda i hälso- och sjukvården.

Carina Ödebrink (S)